

Előfizetési árak:

Postán küldve, vagy helyben házhoz hordva:
 Egész évre . . . 6 frt — kr.
 Félévre . . . 3 frt — kr.
 Évesre . . . 1 frt 50 kr.
 Községeknek egész évre előfizetve 5 frt.
 Az előfizetési pénzek bérmentesen a kiadóhivatalhoz s legelőször postai utalvánnyal küldendők.

SZOLNOK-DOBOKA

TARSADALMI, KÖZGAZDASZATI ES SZÉPIRODALMI HETILAP.

Hirdetési díjak: Egy 30 négyszög centiméter tért elfoglaló egyszeri hirdetés díja 50 kr, ezen fölül 60 négyszög centiméterig 1 frt s így minden megkezdett 30 négyszög centiméternyi tér többlet után 50 kr. számíttatik. Kedvezményül 4—10-szeri beiktatásnál 50%, 11 és többszöri beiktatásnál 100%-nyi díjelengedés. Bélyegilleték minden beiktatásnál 30 kr. számíttatik.

Amiretlen kézből jött cikkek nem közlünk, s csak bérmentes leveleket fogadjunk el. Kéziratok vissza nem adatnak.

Szerkesztőségi iroda és kiadóhivatal: Deés Kis-király-utca (Baló-ház)

"Szolnok-Dobokamegye" hivatalos közlönye.
 s a megyei gazdasági egyesület

A lapot érdeklő mindennemű felszólamlások (reklamációk) vagy hirdetések a szerkesztőséghez intézendők.

Nyilttéri cikkek garmond sora után 30 kr. fizetendő. Hirdetéseket elfogad Mudrony és György hirdetési irodája a Hon szerkesztőségében, Budapest, Barátoktere 3. sz. Athenaeum I. emelet.

Megjelenik minden vasárnapon.

Ujévkor.

Deés, 1880. január 1.

Az ujesztendő küszöbén állunk. Megettünk a letűnt mult, előttünk a kétes jövő.

A remény e „földiekkel játszó égi tünnemény” minden Sylveszter éjszakáján Sfinx madárként a mult esztendőre nézve maghal és a jövőre hamvaiból új életre kel.

Egy alkotmány van szemünk előtt, mely mint az élével fenálló szeletekből rakott kép két alakot mutat, a szerint a mint egyik, vagy másik oldalról nézzük azt. Az egyik oldalról tekintve koporsót látunk, melyben az elmúlt napok eseményei kimulva hevernek, az ellenkező oldalról szemlélve: egy óriási pandora-szeleceze van előttünk, mely minden jót rejt magában.

Vajha teljesebbé nék minden jó remények, hogy az eddig „szelvedő”-nek nevezett emberiség, boldoggá legyen.

Az ember célja — a boldogság. Azon hitben vagyunk, hogy azon ösvény, melyen az emberiség halad, a boldogsághoz vezet. S ez ösvény — a civilizatio útja. A vad nép, magasztos érzéseket nem ösmerve, fel-emelő lelki törekvések nélkül, kiképzésre vágyó értelem hiányában, ha magával elégedett sötét tudatlanságában, lehet boldog, — de csak boldog állat, boldog ember soha! — Mint ember, akkor lesz boldoggá, ha lelke szivhatja magába a megelégedés édes, legkellemesebb illatát. — Akkor lesz boldoggá, ha látja, hogy nincs nyomor,

nincs vadság körülötte, hanem az egész élet egy nagy virágos mező.

S valamint a szabadság csak a szabadságot megszorító korlátok által biztosítható, úgy a megelégedés csak a csapongó, s egymást termékenyítő vágyak részbeni megtagadásával érhető el. Mely vágy eléghetető ki, melyik nem azt az ésszerűség szabja meg. Az ésszerűség fölisméréséhez értelmiség kell. Értelmiség az emberbe lehelt és őt ezzel az állatvilág fölé helyező isteni szikra kiképzése által nyerhető.

A képzés eszközeit ösmernék, valamint azon törekvést, miszerint ezen eszközök minél hatályosabbakká tétessenek. Ezt tévé a mai kor a világ és a benne levő folyton kissebb gyűrődő körök feladatává. Ezért tapasztaljuk hazánkban a különböző elvek, nézetek surlódását, a társadalmi mozgalmak folyton nagyobb dimenziókra való fejlődését.

Hazánk minket legközelebről érdeklő részében: megyénkben ugyan ezen jelenség tapasztalható s ez szerencse, mert ez élet-revalóságának legszólóbb bizonyítéka, mely mintegy láthatóvá teszi azt, hogy saját fénye és melegsége van és nem kell azt más-honnan kölcsönkérnie p. felülről várnia.

A mozgás mindig maga az élet, míg a nyugalom, halál. Már pedig társadalmunk mozog, a megyei élet pezsdül, a városok ereiben meleg vér lüktetését érezzük.

Tanu erre az elmúlt év. Akartuk, hogy legyen egy nagyszabású kiállítás, s meg lón. Messze földről ide vándorolának, hogy törekvésünk sikerét biztosítsák, hogy a biz-

tosított siker felett gyönyörködjenek. Kie az érdem? Társadalmunké.

Nézzük Deés társadalmát. Miként hül-lámanak az élet folyamának felszínén a különböző érdek habok. Itt a közös érdek összpontosítja a társakat és keletkeznek különböző ipartársulatok, kereskedelmi társulat, gazdasági egyesület; amott egy érdek társítja az embereket és születik tűzoltó egyesület, műkedvelő társulat, kaszinó, sétatért fentartó szövetkezés, takarékpénztár, kisegítő pénz-tár, önképző egyesület, csolnakázó, koresolyázó egyesület. A vidéken is megtaláljuk ezek nagy részét, különösen dícséretre méltó azon ügyekvés, mely N.-Ilondán, Kékesen, M.-Láposon oda irányul, hogy társalkodási egyesületeket alakítva nyujtsanak tért a nemes szórakozásra, a hasznos együttműködésre.

Ha terünk engedné több adatot hozhatnánk föl, melyek Szamosújvár, megyénk e második városának szellemi és anyagi emelkedésére vonatkoznak. S a letűnt év nem utolsó napjaiban vettük örvendetes hírt: az város közgazgatásának rendezett voltáról, s bizton reméljük, hogy e városban is a népnevelés egy oly lendületet veend, mely egy ily munkás néposztály értelmi fejlődését nagy mérvben fogja eszközölni.

A mult esztendő vívmányának tekintet, hogy minden kétséget kizáró alapos reményünk van ahhoz, hogy közelebb vité-tünk a nagy világhoz, mert lesz vasutunk, melynek létesítése még e hóban a törvényhozás általi jóváhagyás után teljes erővel fog munkába vétetni. S ennek létesítésére

A „SZOLNOK-DOBOKA” TÁRCÁJA.

A jégről.

(Koresolya-karcolat.)

A német közmondás azt mondja egy bizonyos türelmes állatról, — melyre ráfogták, hogy olyan ostoba, mint a számár, — hogy ha jó dolga van, hát a jégre megy táncolni. — Nem igaz! Hazugság! (Boesánat e speczialis magyar parlamentáris kifejezésekért.) Ez csak olyan hypothesis, min a többi német okoskodás. Óvakodjál a némettől és elméletétől!

Bizonyosan azt is csak ez a sógor állíthatja, hogy hát nincs hideg, csak a melegnek különböző fokozata. Megköszönöm én az olyan meleget, mely megfagyasztja bennem még a jó gondolatokat is.

Ha nem volna hideg, nem volna jég. Óvakoljál stb. I. m. fent. És ha nem volna jég, úgy a kedves nagysáim nem térdelhetnének le Halifax oltárán (aligha nem jobb, mint előtte) a lengyel Hymnusból énekelve „Oltárodnál buzgón imádkozom . . .” Vagy talán nevetett? Mindegy! Egy bájos hölgy hangos mosolya bizonyára ép oly kedves az ur Isten előtt, mint a buzgó ima. Ez nem hypothesis, ez axioma. Mert meg vagyunk irva Schiller (ez derék ember, tehát nem német) szent művében: „Az ember az Istent a maga képére teremti.”

Ne féljenek, nem fogok bele melegedni. Tekintetem oda van fagyva egy jégzoborhoz, kinek néma ajkain egy jégcsapban jegezedett „nem” szócska függ alá. — Felém lövellő pillantásai nagyon hidegek. Nem esoda ha reszketek érte. És még sem fogok meghűlni. Ez épen betegségem.

Ugy látszik phantasiám tova siklott, mint ez az igéző menyecske a keskeny acél talpakon, Vágjunk egy merész ivet . . . úgy . . . ismét a kiindulási pontnál vagyunk.

Itt készséggel kössük fel ez ujabban érkező kedves hölgyecske koresolya szíjait. Lásson bennünket lábainál! Hess! hamis gondolatok!

Készen vagyunk. Az iczínke-piczínke lábacs-kák a sima tükrön állanak meg. Bátoratlanul emeli fel az egyiket, egy pillanatig gölya pozí-tiót foglalva, aztán cikkk-czakk. Keletkezik egy V betű. Eleinte csak tippeg, mint — előre is boesánatot kérek — mint egy kis rucza, aztán mindig sebesebben, végre mint egy nyíl repül tova. Ah! Ingadozik, mintha szél lengetné. Kezei hol égnék, hol földnek talanciroznak, mintha mind a kettőt segítségül hívná, óvja meg a bu-kástól. Csakugyan jó az egy küldöttje, átkarolja a karsu deréket . . . Impertinens vakmerő a megsértett szemérem megbüntet e merénylet-ért — egy hálás szempillantással.

Valóban kedvem jön koresolyárni, még pe-dig az okból, melyből feledhetlen jó Cserfaludi-barátunk táncolni szeretett, mert — ilyenkor ölelhetni a lányokat. De még sem óh! hisz ez irtózat. A szégyen megöli szegényt. E harsány

kaczagás: ez temetési ének. Segítségül sietett a koresolya által vert barázdák közé sülyedéssel fenyegetett sandolinnak, egyensúlyát veszti . . . Krrcz! . . . zsupsz! Ugy jár, mint a házias élet-ben szokás . . . egy szerencsétlenből lesz kettő . . . több, mert az arra rohanók, nem képesek hirtelen megállítani magukat és a gáncson keresztül bukdácsolnak a nem koresolyázó közönség leg-nagyobb gyönyörűségére.

Hogy is éneklí a tót diák! „Ne mássz a fára, nem esel belája.”

Se baj! Ismét talpon vannak. S foly a fürge röplés tovább. Talán maga Jackson Haines (nem felelek a helyes írásért) ki pedig valódi koresolya művész, sem kivétel az eshetősé-gek alól.

A jó katona nem fél a puskapor szagtól. A passionatus koresolyázó föl sem veszti — ha ru-hája a jég egész havát magára veszi.

„Bal, jobb, jól vigyázz,

Lépést ne hibázz csak vigan, csak vigan.”

Egymásba kapaszkodik vagy 8 gavalér, s mint egy ember-coupéból álló vonat csiszog-cso-szog előre. A vonat vezetője az a kürtös fejű, kinek nyelve Páris sikamlós parkettei salonjaiban érzi magát otthon.

Jön egy gyors kanyarulat. A vezetőből kö-zéppont lesz, a többiekből centrifugális erő. De az erő hatása nagy, s a csapó úgy el csapódik a jég hátán hogy vagy hatot is bukfenyeznek, s míg ismét emberi méltóságához méltó állásba jön, oly esetlen mozdulatokat tesz, hogy a szem-lelő, legjobb akaratja mellett sem tarthatja vissza

befolytak nem csak az érdekeltek, nem csak a megye egyes lelkes tagjai, hanem maga a törvényhatóság annak támogatása által bizonyosságot adá annak, hogy mindig megértette s felfogta a kor parancsoló szavait.

Nem szabad figyelmen kívül hagyni azon eleveenséget sem, mely a tanerők között a népnevelésügybeni hathatósabb működés céljából jelentkezett.

Egy szóval az élet különböző téerein mindenütt mozgást, mozgalmat látnak szemünk, s így bármiként susogjanak is baljóslatu szavakat a folyton aggodó, sőt kétségbe esett pessimisták, mi nem esüggedünk, mert a jelzett tevékenység nem a magyar-nemzet aggkorára, de teljes erőben levő férfúura vall, oly férfúura, ki munkában megedzett karokkal, dúló csatákban hőiesen kipróbált lélekkel áll a mindennapi küzdelmekkel szemben s okvetlenül legyőzi az apró, egymásután szálingáló törpéket, mert hiszen óriások csapatja felett ült diadalt.

Boldogságot hazánknak!

Áldást nemzetünknek!

H. Gy.

Megyéni bizottságának rendkívüli közgyűlése.

Deés, 1879. decz. 29.

Báró Bánffy Dezső főispán ur ő méltósága az ülést d. e. 10 és fél órakor megnyitván Placintár Ödön aljegyző fölolvassa a tárgysorozatot, mely után báró Diószegi Géza főjegyző kihirdeti az 1879. évi 45-ik törvénye vastatik számos törvényhatósági átír nagyobbára tudásul vétetnek.

A volt m.-láposi jszbíró által pénzekre vonatkozólag egyik előbb azon határozatot hozta, miszerint kárára elsikkasztott összegek a megyében levő czimnélküli alapokból fedeztessenek, a megye közönsége terhére eső kárösszegek pedig törültsessenek, a belügyminiszter ezen határozatot feloldotta és kinyomozni rendeli azt, vajjon az illető felettes közegek részéről nem követtetett-e el Rácz Miklóssal szemben ellenőrzési mulasztás? Minthogy kipuhatoltatott, hogy ilyen nem forog fenn, ajánlja az állandó választmány, hogy a belügyminiszter kéressék föl a fentérintett előbbi határozat jóváhagyására.

magát a nevetéstől, pedig sehol sem szolgáltatja ki Nemes's oly gyorsan az igazságot, mint a jégpályán. A nevető koresolyás inog és kigunyoltja sorsára jut. De azért nincs harag. Ehol ni! előtünk az előbbi vezér. Most egyedül evez. Talán nemcsak gyönyörködik, hanem egy kicsit produkálja is magát. Itt siklik előre, mint szánka le a hegy lejtőjén. Most sarkon fordul, mint Szt. Pál s visszafelé jön rák-frontban; majd egyet perdül, mint az orsó s valezert jár, legott rá egy szilaj ivet rajzol aczéljával a jég táblára.

Előttünk, mint tünemény egyszerre csak egy mandarin tünik föl, czopfja ugyan nem hátul, hanem elől függ le az állán. Ha talán szakált láttunk volna hajfonadéknak, mentse ki azon körülmény, hogy a villámot nem lehet jó szemügyre venni.

De hagyjuk a férfiakat, hiszen az erős nem, mint ilyen mintegy köteles a sport üzésére, mert különben izmai elpuhulnak, mint a szalma közé rejtett vadkörtevék. De nézzed ezen gyöngeműket, kik a kemény hideg metsző élével hősie batorsággal szembeszálnak, s mint impónáló amazonok magasodnak ki az izomedző, de talán apró veszélyeket termő sikos talajon. Egy pár elcsuszszanas, néhány quasipihenésre csalogató önkénytelen leülés, csak sarkantyuzza a jó kedvet, mintha mind egy-egy Nagy Frigyes volna, kit a vereség lankasztás helyett buzdít. Oly ingerlők feszélytelen mozdulataik, kaucuk hajlékonyságuk; oly ígézők a hideg szelétől rózsás színűre kicsipkedett arczaik, s oly bájoslók az aggály és gyönyör vegyülékében fürdő tekin-

Mann Gábor fölhozza, hogy egyik 1877-ik évi közgyűlés írásbeli interpellatiót nyújtott be az alispánhoz: adjon felvilágosítást arra nézve, vajjon a pénzkezelő tisztviselők kellő hűséggel őrzik-e a pénzeket? Az alispán megnyugtatólag válaszolt és szóló akkor tudásul vette ezt. Most már óhajtaná, ha a tek. alispán ur szíveskednék részletesen és adatilag beigazolni az ellenőrzés helyes voltát a Rácz Miklós elleni ügyre vonatkozólag, és csak ennek megtörténte után fog a fenforgó ügyhez érdemlegesen hozzászólhatni.

Szarvadi Pál alispán nagyon sajnálja, hogy Mann ur, annak daczára, hogy tagja az áll. választmányának, ennek legközelebbi ülésén nem jelent meg, (Mann: Nem lehetett.) mert akkor maga megszerezte volna magának közvetlen szemlélet utján a kívánt adatokat. Különben ez asztalon vannak az iratok, ha ezeket átolvassa, meggyőződik arról, hogy az ellenőrzés a maga idejében mindig a legszigorúbban gyakoroltatott. Mihelyest fölmerült a legesekélyebb gyanu rögtön kiküldött egy tisztviselőt Ráczhoz számonkérés végett.

Bodor Bertalan is hozzá kívánnaszólni az ügyhöz, de előbb fölvilágosítást kér az iránt, vajjon R. M. kinevezett, vagy megválasztott tisztviselő volt-e?

Főispán megadja azon fölvilágosítást, hogy R. M. főispánilag helyettesített ugyan szolgabírónak, mint több más vele együtt, de ezen intézkedés az akkori törvények kívánalmához képest a közgyűlésnek be volt jelentve és az a kinevezést magáévá tévé, tehát a helyettesített tisztviselők megválasztottaknak tekintendők.

Ennek daczára sem fogadja el Bodor B. az áll. vál. javaslatát.

Ignác örömmel értesült arról, hogy az ellenőrzés a maga idején kellően gyakorvánja, hogy az ezt igazoló adatok nek föl a miniszterhez.

Mann Gábor a kért fölvilágosítást adatszenem kapván, most sem szólhat még a témához. Szíveskedjék az alispán ur előadni azt, hogy mikor jutott neki a hiány tudomására, mely időben küldötte ki a vizsgálat.

Felolvastatnak az erre vonatkozó iratok, miután még több oldalról fölvilágosítólág szólnak az ügyhöz, minek eredményében Mann elfogadja az áll. vál. javaslatát, mely tizenegy szavazat ellenébeni többséggel határozatra emeltetik.

Alispán eddig nem akart nyilatkozni, de most már a határozat denunciálása után kijelenti,

hogy ő, ki főjegyző korában, mint alispán mindig igyekezett megyéjének kiváló pénzalapot szerezni és ez sikerült is neki, nem érdemel eljárásáért senkitől sem szemrehányást.

Mann kijelenti, hogy legkevésbé sem volt szándéka az alispánt bántani, felszólalásának indoka egyedül az ügy érdekességében fekszik.

A Deésen létesítendő honvéd laktanya ügyében a belügyminiszterhez felküldött szerződés jóváhagyás nélkül érkezett vissza az okból, mivel a honvédelmi miniszter még nem fogadta el a laktanyára vonatkozó tervezetet. Határoztatik fölkeríteni a minisztert, hogy tekintve azon körülményt, miszerint egy magán szerződő félre nézve megszűnik a kötelezettség, ha a szerződés márcziusig jóváhagyva nem lesz, azért erősítse azt meg.

Az áll. választmány javasolja, hogy keressék meg a miniszter, miszerint a megyének a jövőre összeállított előirányzatában általa törülni rendelt néhány tételt, mint okvetlenül szükséges kiadást tartsa fenn.

Tárgyalás alá kerül a belügyminiszternek a községi körorvosok fizetésének javítása és biztosítása iránti leirata.

Hozzászólnak Róth Pál, az alispán, Bruszt Ignác, Vékony Ferencz, Mann Gábor, a vita befejezése után elfogadtatik az áll. vál. azon javaslata, miszerint ajánltassék a miniszternek törvényhozási uton intézkedni, hogy a körorvosok díjai a központi házi pénztárba hajtassanak be és innen eszközöltessék az illetőknek a rendes fizetés, melynek az eddiginél való felebb emelése e megyében nem látszik időszerűnek.

A vita folyamán kiderült, hogy általánosán érzik a körorvosok anyagi helyzete javításának szükségét, azonban sajnos, hogy a körülmények nem engedik meg a javítást.

A közig. bizottság tagjai sorában Torma István lemondása folytán megürült hely. választás utjáni betöltése következik, mely ezélből az elnök főispán Hirsch Lipót elnöklete alatt, Baló és br. Inczédi urakból álló szavazat szedő bizottságot küld ki. A szavazás eredményeül denuncziátatik: Fehérváry Károly 29 szavazattal egy ellenében közig. bizottsági tagnak az 1880. évre megválasztatott.

Következnek a malomgátaakra vonatkozó jelentések, melyek az ez előtti társaikhoz hasonló elintézést nyertek; majd községi zárszámadások és költségvetévetési előirányzatok, melyek jóváhagyatnak.

Szásza községe képviselőtestületének egy fél szamosvölgyi vasut részvény vásárlása iránti határozata kerülén szőnyegre, Muntyán Ágoston annak feloldását kívánja, mivel a község szorinte képtelen ilyszerű kiadásokra.

Az alispán csodálkozását fejezi ki, hogy Muntyán ur részéről hall fölszólalást, ki az eddigi hasonnemű határozatokat nem kifégsolta.

A község határozata megerősíttek.

A többi tárgyakra vonatkozó indítványok vita nélkül emeltetettek határozatokká.

Ezek között kiemeljük Pánczél János megyei első aljegyzőnek a megy. területén kívül teljesített hivatalos utazás díjainak megállapítása iránti kérvényét, melynel folytán a szabályrendeletnek a tisztviselők napidijaira vonatkozó része módosított és a megye területén kívül tett utazásokért nagyobb napidijak szabattak meg.

Az utolsó tárgy volt Kórács Samu közigazgatási bizottsági tagnak a Deésen f. évi október 21-én tartott országos ketészegyesület vándorgyűlésén a megye gyümölcsenyésztésének állapotára felett tartott jelentésének bemutatása iránti előterjesztvénye, melynek folytán az alispán utasított, hogy a megyei birókösöket hívja fel, miszerint az indítványozás által felkarolt ügyet, mint arra valóban méltót teljes erővel támogatassák.

Főispán meleg szavakkal megköszöni a bizottsági tagoknak szíves közreműködéseket, melyet az elmulóban levő esztendőben kifejtettek és kívánja ez évi utolsó közgyűlésén, hogy a jövő mindnyájokat együttes működésben találja.

A főispán lelkes éljenzésével az ülés 1 és 1/2 órakor véget ér.

Dr. Habakuk.

A közigazgatási bizottság ülés- terméből.

Deés, 1879. decz. 17.

(Vége.)

Következnek a kir. ügyész Bruszt Ignác ésutána Várjon Lajos az államépítészeti hivata főnökének előadmányai.

V. Horváth Zsigmond kir. tanfelügyelő elődmányaiából kiemelünk két fontos indítványt, egyik az, melyben javasolja, hogy a felekezeti lelkészekről, mint iskolaigazgatóktól a tanítóválasztások törvény és utasításszerű bejelentésének elmulasztásáért beszédett bírságpénzekből oly hét nem magyar ajkú felekezeti iskolatanító jutalmazása, kik magukat a magyar nyelv buzgó és sikeres tanításában ki fogják tüntetni, egy egy tanítanak 25 frtyi jutalmat számítva fizetessék ki, st az ilyen tanítókat a magas kormány elismeréére is ajánlandja. Elfogadtatik. Határoztatik továbbá: Deés város polgármestere utasíttatik, miszerint a Deésen Vajda és Hárnikféle házakban levő zugiskolák bezárását haladéktalanul eszközöljén, gondoskodjék arról, hogy a vároban lakó zsidó vallású polgárok tanköteles gyermekei vagy a felekezeti vagy a községi iskolákban oktattassanak.

A iskolát törvénytelenül mulasztó tankötelesek szülei, vagy gyámjaitól behajtott bírságpénzek az előadó indítványa folytán a ruházatlan tankötelesek téli felruházására határoztatik fordíttatni.

A tanfelügyelő havi jelentése szerint a tankötelesek 25%-a annyira szegény, hogy ruházat hiányában kénytelen az oktatás és nevelés áldását nélkülözni.

Ezután Pánczél János első aljegyző kezd előadni, azonban az idő már nagyra előre haladván a bizottsági tagok kívánságára elnök az ülést déli 2 órakor bezárja, azzal, hogy pénteken (20-án) folytatandják.

Deczember 19.

Báró Bánffy Dezső főispán az ülést d. e. 10 órakor megnyitván fölhívja az előadásra Plasintár Ölon megyei aljegyzőt. Ügydarabjai közül kiemeink egy alispáni fölterjesztést, ugyan is kolozsvári Bogya Anna bizonyos telepdéjéből adósság hátrahagyása mellett eltávozott egy fogadott „hölgy“ Kolozsvár város rendőrkapitánya annak visszatartása iránt megkereste a bethleni járás szőgabiráját. Ez — az ügy szokatlansága miatt — tájékoztatást kért az alispántól, ki a jelzett megkeresés figyelmen kívül hagyását rendelte el az alkalomból ajánlja a közig. bizottságnak, miszerint hasonló visszaélésekre a belügyminiszter figyelme kéresek föl. — A javaslat elfogadtatik.

Ezután Marilai Károly aljegyző ad elő, kit Pánczél János első aljegyző követ folytatolagos előadmányai, miknek bevégezésével Anca Péter áraszéki elnök referál. Havi jelentéséből kitűnik, hogy a megyei árvaik széknél a múlt hóban ellátandó volt 1035 ügydarak, mikből 865 intéztetett el. Nagykorúvá lett 3 egyén.

Végül Dr. Gajzágó László tisztii főorvos ad elő. Havi jelentése szerint kórházainkban a nagyobb betegedői forgalmat a légzési és emésztési, de különösen a bujatorosok nyújtották. Törvényhatóságunk területén a folyó évben eszközölt nyári védőháló oltás alkalmával beoltatott 7002 egyén és pedig jó eredménnyel 6818. A hasznos állataink közül a bethleni, cs.-gorbói és deési járásokban métegyben elhullott 338 drb. juh.

Színház.

(—s—a.) A nemzeti színészet ismét oltárt emelt magának városunkban, még pedig — mondjuk ki mindjárt az elején — nem egészen önszántából, mert erre minsteri rendelkezéssel, mintegy rászorítottak, a memyiben a szinicongressus bölcs határozata folytán fölsoztották országunkat szinikerületekre. Ez is egy lévén azon experimentatiók közül, melyekkel hazánk újabb történelmében gyakran találkozunk, melyekből sem egyesekre, sem a közönségre nem sok áldás árad.

A hozzánk érkezett Váradi Ferencz igazgatása alatt álló szintársulat eddigelé 3 előadást rendezett és azok sikere alapján már kimerjük mondani, hogy nekünk aligha lesz panaszkodás, mert a végzet e társulatot nekünk ajándékozta, de tekintve azon csekély pártolást, melyet az elmúlt héten a színházban tapasztalni alkalmunk volt, színészeinkre vonatkozó nem kis aggodalommal nézünk a közel jövő elé, és tartunk attól, hogy nekik lesz alapos okuk a panaszra. Azonban ennek nem volna szabad megtörténni, nem azért, mert ők a mieink, nem azért, mert ők magukra aplicálhatják „e földön kívül nincsen számunkra hely.“ Egyébiránt koránt sem csüggedünk. Még erősen hisszük, hogy a kellő pártolás beálland, és meg lesz mindaddig, míg azt a társulat megérdemlendi. Igyekezzenek a társulat minden egyes tagja magát a pártolásra érdemessé tenni.

A társulat ügyesen látszik összealkotva lenni, de nem hiány nélkül. Nem látunk lyrai szerelmest, a kar hézagos. Az ígért Nagy Rózsa énekesnőhöz nem volt még szerencsénk.

Először: decz. 28-án a „Munkácsi Rabok“ Gabányi ez új népszínműve körül szőnyegre sikerült összevágó előadásban, melyről csak annyit jegyezzünk fel, hogy a szereplők mindenike derekasan megállotta helyét.

Kedden adatott: „A járvány“ Dr. Schweitzer 4 fevonásos vígjátéka. Ez is, mint a legtöbb vígjáték félreértésen alapszik, házassággal végződik, különben tendenciája az annak idején elharapodzott úzérkedés ellen fordul. Van benne sok mulatságos mozzanat. A szintársulat több tagja igen előnyösen mutatta be magát és a jelenlevők mindegyike azon meggyőződést szerezte, hogy e társulat valóban pártolásra méltó. Régi kedvelt ösmerősünk Sándor Emil Romberget méltósággal személyesíté. Mellette feltűnt Bércziné, Váradi Rózsa, Gaál, Láng J. Bérczi.

Csütörtökön adatott Csepregi népszínműve: „A sárga csikó“ Bérczyné mint Erzsike kaczkias menyecskének való takaros kis leány volt. Kellemes hangjával énekelt dalai tetszetek, egy sikerült dalát meg is ujráták. Játékában nincs meg még az a rutin, mely a népszínmű énekesnőt csábítóvá teszi. Bérczyt Laczi szerepében szívesen fogadták. Bogár Imrét Szép József adta. Énekét kísérő kifejező mimikája és beszéde elragadta a közönséget. Hegyi Iczig és Gazsi szerepeiben jó volt, Faludi a vak koldus tulzott masque volt. Váradi Bakajt természetesen állítá elénk. Sándor Emil ábrázolá az öreg csikóst, Gaál a pusztai birót, Láng a csárdást.

Az előadáson megjelent közönség szaporodó számából arra következtetünk, hogy a várható pártolás ezen sikerült előadások után nem fog hiányozni.

VEGYESEK.

— **Az új év alkalmából t. olvasóinkat tisztelettel kérjük fel az előfizetések megújítására, s hátrálékosainkat illetekeik mielőbbi törlesztésére.**

— **Megyénk közigazgatási bizottsága rendszeres havi ülést f. hó 8-a helyett ugyan e hó 14-én tartja meg.**

— **Az új év alkalmával a megyei és városi hatóságok s más erkölcsi testületek szerencse kívánságát megyénk főispán ő méltósága fogadván, azt illetőknek szokott és ismert ösztintéséggel viszonzotta azon kijelentéssel, hogy a megye új évi hodolatát a legmagosabb helyre juttatni szerencséjének tartja.**

— **A küszöben álló rövid farsangon két zártkörű táncvígalmot fog városunkban rendeztetni. Az egyik a társalkodási-egylet január 24; a másik a jótékony nő-egylet gyermekbállaal egybekötött álarozos táncvígalma február 10. épen hushagyó estéjén. Reméljük, hogy mindkettő fényesen fog sikerülni. Lelkes honleányaink a társalkodási-egylet tagjait lekötöztetvén a könyvtárak javára adott bál tömeges látogatása által, midőn más felől nem csak a casinó tagjai, hanem minden meghívott férfi kötelességének fogja tartani a nő-egylet megtisztelő felhívásának kórsat nem adni.**

— **Választás.** Pánczéleseken, deczember hó 28-án segédjegyzői választás volt s Biró József pánczélesei lakos választatott meg segédjegyzőnek.

— **Az „Erdélyi gazda“** 51 számában egy szerény interpellációt tettek az iránt, „hogy az erdélyrészi marhatenyésztés emelése érdekében minster báró Kemény Gábor ur ő nmlgának személyes elnöklété alatt értekezlet tartatott, mely többek között azt is határozta, hogy állami költségen bikaborjuk vásároltassanak és később ezekből alkalmas apaállatok a községeknek részletfizetés vagy kedvezményi áron kiosztassanak. Történt-e valami említett határozat fogatosítása érdekében, vagy sem.“ Van szerencsénk tudatni, hogy az e célra bevásárolt hatvan három bikaborju Retteg községében a leggondosabb és szakszerű kezelés alatt a legszebb fejlődésnek örvendenek.

— **Színházi játékrend.** Ma vasárnap „Strike“ népszínmű, kedden bérlet 1-ső szám. „Saint Tropezi urnó“ színmű, szerda „Dr. Vespe“ vígjáték Benediktől, csütörtök „Varázs fátyol“ vígjáték, szombaton „Dózsa György“ Jókai tragoediája, vasárnap „Nótás Kata“ népszínmű. E műsor oly változatos és jól választott, hogy azt a közönség becses figyelmébe ajánlani annyiival inkább méltónak tartjuk, mivel a társulat személyzete ezen jeles színművek előadására kellő erővel rendelkezik.

□ **Hymen.** Barthos Dezső semesnyei birtokos múlt évi deczember hó 28-án jegyezte el Szamosujvárt Jeszenszky Matild kisasszonyt, a közkedvességben álló, művelt lelkű magán tanítónőt. Tartós boldogság kísérje kötendő frigyüket.

— **Az esztendő** végével a csak nem egy hónapig tartott nagy hideg megtört, a langyosabb idő beálltával a nagy havazás az árvízről félelmet felkelté. Megyénk területén is az óvintézkedések szempontjából egy szemle tétetett, jóllehet annak egy pár alattabb fekvő községünk van inkább kitéve, de egy bekövetkezhető áradás a szamos mentén több nemű kárt okozhatna.

— **Az iparosoknak** Kolozsvárt Karácson másodnapján. szép ünnepe volt. Ekkor folyt le a páriszékesfehérvári és deési kiállításokon nyert érmeknek ünnepélyes kiosztása. Daczára a 20 krajezáros beléptidőnek, mi a „kolozsvári árvízkarosultak szám ára volt szánva, kolozsvári mesterek és segédek csaknem egészen megtöltötték a redoute termét; szépen voltak képviselve ezen kívül az iparkamara, gazdasági egylet, a kereskedői osztály, a várost pedig Simon Elek polgármester személyesíté. Az ünnepély becsét a polgári dalegylet hazafias dalai emelték, Bónigni Sámuel éljenezéssel fogadott megnyitó beszéde után az érmek osztattak ki, a melyeket az illetők a közönség éljenei között személyesen vettek át. Legyen szabad itt még fölemlíteni, az erd. gazdasági-egylet választmányának a múlt hó elején tárgybani eljárását, melyben annak buzgó alelnöke Szabó József emelkedett szellemű beszédében utalva a deési kiállításra nyert sikerekre az ez alkalommal nyert kitüntetések kiosztotta.

* * „**Magyar föld**“ cím alatt tisztán közgazdasági tartalmu napilap indul meg újévtől Budapesten, szerkesztője Berényi László lesz. A „**Magyar szabadságharcz története**“ című népies vállalatból megkaptuk a 16—20. füzeteket. Irta Vargyas Endre, kiadja Mehner Vilmos. Egy füzet ára 20 kr. — **Az udvarnál** a jövő farsangon négy bál lesz, még pedig kettő Bécsben, kettő Budapesten. — **Január elsőjén** Ausztriában és Magyarországon nem kevesebb mint hatvanöt millió forint értékű, államilag biztosított szelvény kerül beváltásra. — **Kabul** mellett erős ágyúzás folyt az angolok és afgánok közt; az angol segélyhadak szerdán megérkeztek Kabulba. — **Londonból** jelentik, hogy Németország és Ausztria-Magyarország szaporitják helyőrségeiket az orosz határoknál, mert az orosz kormány nem akarja csökkenteni Lengyelországban levő csapatai számát. — **Szegeden** a királyi biztosság márciusban alkalmasint bevégi teendőit s áprilban feloszlik.

Közzgazdászati.

A földbirtokok szétadaraboltóságának hátrányai.

A földbirtokok szétadaraboltóságának hátrányai számosak.

1. Egyik elvitázhatlan nagy hátrány az idővesztés. Vajjon miért fizeti eselégeit és nap-számosait a gazda? miért tartja igas állatait?

Hirdetések.

Örökáron eladó.

Noszolyban (hol a comasatio a kihasításig haladt előre) egy birtok, mely áll:

1) a községben 1 $\frac{1}{2}$ hold kertből, melyen egy jó karban levő ház, 3 szoba, konyha, pincze, csűr, pajta, ól stb. van;

2) a határon 37 hold szántó s kaszálóból, 2 hold erdőből, 1 hold jó termő szőlőből gyümölcsös, közös legelővel s regáe jogból.

Értekezhetni (levéllel is) Kolozsvártt tulajdonossal.

Özv. Szabó Józsefnével.

Postakert-utca 1. sz. a.

[2—3]

ad. 1085—1879.

3—3

k. s.

Árverezési hirdetmény.

Deésakna nagyközség előljárósága részéről ezennel közhírre tétetik, hogy ezen nagyközség itálárulási joga és helyiségei 1880. év május 1-ső napjától kezdőleg 6 egymást követő évekre árverezés után bérbe fognak adatni, árverezési ujjabb hatánapul 1880. év január 8-ik napja d. e. órája tüzetett ki, Deésakna nagyközség kizánál a hol a már megállapított feltételek hivatalos órákban megtekinthetők. Árverezni szándékozók a 150 frt bánatpénznek befizetése mellett a bérlethez hozzászólhatnak, a ki tett bánatpénz befizetése mellett azt ajánlatok is elfogadtatnak.

Deésakna nagyközség előljárósága.

Deésaknán, 1879. deczembe 9.

Kőmives László,
f. bír.

Bodor Sándor,
körjegyző.

Kiadó szállás

A Nagykirályutezában 2 ház szám alatt két lakrész az 1880. évi Szent-György naptól kezdve egy vagy több évre bérbe kiadó. Ugyanazon utezában a 39. ház és a hozzátartozó telek és épületek örök áron eladó, vagy haszonbérbe kiadó.

Értekezhetni Hering János tulajdonossal Deésen.

2—3

Haszonbérbe vagy a művelésért felébe adandó:

Deés város határán, az országtól mellett egy terjedelmes bekerített szántó és kaszáló birtok, melyen zsindelyes lakház köpinczével, nagy csűr és nyolcz marhára való istálló van; ezenkívül több szántó és kaszáló földek az 1880-ik évtől kezdőleg együttesen vagy egyenként kiadandók. Három kalangya széna, egy kalangya búkköny sarjuval s néhány öl száraz tűzifa eladó. Mindezek iránt egyezkedni lehet Bányay L. Károly kereskedővel Deésen.

2—3

dolog természetében fekszenek. Egyik nehézség a talaj egyenlőtlensége, mely miatt lehetetlen a felosztást mindenkinek kívánsága szerint és teljes megelégedésére eszközölni. — Egy másik, nem a természetben, hanem az emberek fejében rejő akadály: ama szívósság, melylyel kiki az atyjától és nagyatyjától öröklött földhez ragaszkodni szokott.

A birtokegyesítésnek egyik módja az, ha az egyes tulajdonosok apró földjeiket lassanként kicserélik vagy egymástól kölcsönösen megvásárolják, míg egész birtokuk pár nagyobb, vagy egyetlen nagy darabban összesítettett. E mód azonban igen hosszadalmasabb és épen nem vezet a kívánt célhoz.

A tagosítás eszméjének népszerűsítésére sokat tehetnek az értelmes szakférjak és a gazdasági egyesületek.

A tagosítás a gazdasági üzlet fejlődésére sokszoros kihatással van; a mennyiben azzal a talajjavítások, pl. az alagesővezés, valamint a célszerűbb művelési mód karöltve járnak; a mi aztán ismét az újabb és jobb eszközök behozatalára vezet sat.

Némely országokban maga a kormány is a legnagyobb készséggel támogatja a tagosítási törekvéseket, a mennyiben a földbirtokok tulságos szétadarolásának törvény által gátot vet, kijelölve a minimumot, melyen alól bocsátkozni nem szabad és mérnököket adván rendelkezésre, kik állami költségen terveket vesznek fel és egyéb idevágó munkálatokat teljesítenek.

Hivatalos rész.

Szolnok-Dobokamegye közigazgatási bizottságától.

Sz. 1994.—1879.

KÖRRENDELET.

A nagyméltóságu vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumnak az 1868. XXXVIII. és 1876. XXVIII. t. cz. végrehajtása tárgyában kiadott s 1876. szeptember 2-án 20,311. sz. a. kelt utasításaiban világosan ki van fejtve, hogy az iskola mulasztásokért a községi előljáróságok által behajtott büntetés pénzek az iskola jövedelmét képezik s azok az illető iskola pénztárába, más szóval az iskola széki illetőleg a gondnoksági gondnok számadása alá kell, hogy befolyanak.

Ezen büntetés pénzek hováfordítását illetőleg azon körülménynél fogva, hogy valamennyi községben vannak oly szegény tanköteles gyermekek, kik ruházat hiányában az iskolát nem látogathatják; közigazgatási bizottságunk határozattá emelte, miszerint ezen pénzek ezentul az illető hitfelekezeti, vagy községi iskolaszék, illetőleg állami iskolai gondnokságok által a ruhátlan tankötelesek téli felruházására fordíttassanak azon megszorítással, hogy a mely községben a törvénynek meg nem felelő felekezeti iskola és egyszersmind állami iskola is létezik, e pénzek minden esetre az állami iskolai gondnokságnak esetleg községi iskolaszéknek kézbesítendő, nehogy e segélyezés által a céljainak meg nem felelő iskola további tengődése ott, a hol ily iskola épen semmi szükségét sem pótól, ez által is továbbra kihuzassék.

A községi és felekezeti iskolaszékek és állami iskolai gondnokságok pedig e pénzek mennyisége és miként történt felhasználásáról okmányokkal indokolt szabályszerű külön számadásokat kötelesek minden iskolai év végén közigazgatási bizottságunkhoz bemutatni.

Kelt, Szolnok-Dobokamegye közigazgatási bizottságának Deésen, 1879. évi decem-ber hó 17-én tartott üléséből.

Br. Bánffy Dezső,
főispán.

Felelős szerkesztő: KOVÁCS SAMU.

Azért-e, hogy azok a drága időt sétálással, jövemenéssel töltsék, vagy pedig azért, hogy dolgozzanak és neki megfelelő aránylagos hasznót biztosítsanak? Gondoljuk csak meg, hogy a határ különböző pontjain szétszórva s egymástól távol fekvő földdarabok között a közlekedés mily sok időt vesz igénybe! Legérzékenyebben sujtja a gazdát e körülmény sürgős munka idején. Ekkor a perczek is drágák, az ide-oda vándorlással pedig gyakran órák telnek el és a gazda ugy kénytelen fizetni a napszámot, mintha munkásai a járás-keles ideje alatt is dolgoztak volna.

2. Másik hátránya a földbirtok szétadaroltságának az, hogy a megmunkálást nem lehet oly jól és pontosan eszközölni, mint az egy tagban levő földbirtoknál. Csupán egyetlen egy eset van, midőn e hátrány kevésbbé érezhető, t. i. nagyobb városok közelében, hol a termények jól és gyorsan elárúsíthatók; de itt is csak azért, mert a művelési mód más; azaz: a mezőgazdaság helyett rendesen kerti-gazdaság üzetik. Minden más esetben azt bizonyítja a tapasztalás, hogy az apró parcellák hanyagabbul műveltetnek, mint az összefüggő, közelfekvő birtoktestek.

3. Egy további hátrány az, hogy a veteményeket nem lehet a megkívántató ápolásban részesíteni. Ha valakinek példának okáért 8—10 hold földje van egy tagban, még ha nem is fekszik egészen közel, valahányszor munka adja magát elő, egész birtokát áttekintheti s minden gabonája és veteménye szeme előtt lévén, gondoskodhatik azok ápolásáról; figyelemmel kísérheti fejlődésüket, láthatja, mikor kell kapálni, gyomlálni sat. Egészen másképp áll azonban a dolog, ha ugyanily nagyságu földbirtok 7—8 vagy még több darabban a talán nagykiterjedésű határ különböző pontjain szétszórta fekszik.

4. Nem csekély hátránya a szétszórta fekvő apró földdaraboknak az is, hogy sok trágya veszendőbe megy. Tanusítják ezt az utak, melyek trágyázás alkalmával egészen be vannak terítve; hát még a marha, mely ilyenkor folyvást igában van, mennyit elhullat napközben! Összefüggő földbirtoknál a trágyavesztés nem oly nagy és mivel a szekér folyton egy uton jár, a különben veszendőbe menendő trágyát könnyű fáradsággal össze lehet takarítani.

5. A hátrányok között említendő még azon körülmény is, miszerint a szétadarolt parcellák leg többjével nem lehet minden időben szabadon közlekedni, nem vezetvén hozzá alkalmas ut. Méltán nevezhető ez a legnagyobb bajok egyikének azok közül, melyek valamely földbirtokot terhelhetnék és a hol e baj létezik, elhárítandó az, ha csak lehet, még a legnagyobb áldozattal is. Lehet-e nagyobb nyomoruság, mintha a gazda saját földjével való közlekedésen a helytelen felosztás miatt korlátozva van? Aligha, mert a földbirtok ut nélkül, hasonlít a késhez, melynek pengéje nincs.

6. Venio nunc ad fortissimum. Méltán mondhatni ezt; mert a földbirtok szétadaroltságának csakugyan legnagyobb, hatásaiban és eredményeiben a főtebb elősoroltakat jóval fölülmuló hátránya az, hogy a szakértelmet nem lehet érvényesíteni. Nagy csapás ez egy képzett, okszerű gazdára mindenütt, főleg azonban ott, hol még mindig az átkos háromnyomásu rendszer uralkodik. Heverő holt tőke itt a szakértelem, mely a gazdának semmit sem kamatoz. Hiában kísértene meg itt bárki is a legujabb és helyesebb gazdasági elvek alkalmazását: hajótörést szenvedne minden jgyekezete. Bármennyire meglegyen is győződve a gazda üzlete célszerűsége- és eljárása helytelenségéről; azért még sem térhet el attól, mégis minden szakértelmet nélkülöző szomszédai-kell magát alkalmaznia.

A földbirtok szétadaroltságának hátrányai az elősoroltakkal még koránt sincsenek kimerítve. A tagosítás az egyetlen mód, mely által a birtokok szétadaroltságával járó bajokat megszüntetni lehetséges. Tagosítás nélkül nincs üdv, nincs előhaladás a gazdára nézve. A tagosítás létrehozása önként érthetőleg nem könnyű munka, mert a nehézségek és akadályok egész halmaza áll annak útjában.

A tagosítás keresztülvitelének nehézségei a